

"Chrobry znaczy Dzielny!"

Warsztaty opracowane i realizowane w ramach projektu "1000 lat Korony Polskiej 1025-2025 - cykl wydarzeń i warsztatów poświęconych początkom i rozwojowi Królestwa Polskiego doby średniowiecza w roku tysiąclecia koronacji pierwszego monarchy Bolesława Chrobrego" dofinansowanego z budżetu Gminy Miasto Rzeszów.

Ten materiał udostępniono na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Bez utworów zależnych 4.0 (CC BY-NC-ND 4.0). Można go kopiować i rozpowszechniać w dowolnej formie i formacie, pod warunkiem zachowania informacji o autorze. Nie wolno wykorzystywać materiału do celów komercyjnych ani go modyfikować. Treść licencji dostępna jest na stronie: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.pl>

Warsztaty prowadzone przez dwie osoby, w założeniach w strojach historycznych, optymalnym dodatkiem będą repliki średniowiecznego uzbrojenia ochronnego.

Grupy warsztatowe optymalnie do **20. uczniów** wyposażonych w kredki, nożyczki i klej.

Podczas zajęć każde z dzieci otrzymuje kartę postaci, której elementy koloruje, wycina i skleja zgodnie z instrukcjami prowadzących.

Wstęp

Prowadzący rozpoczyna warsztaty od przedstawienia i pytań naprowadzających:

- jaki ważny jubileusz obodzimy w 2025 roku?
- kim był Chrobry?
- czym się wstawił?
- dlaczego zyskał przydomek Chrobry, czyli "dzielny"?

Zwięzłe wprowadzenie

- Chrobry jako pierwszy król Polski
- trzy aspekty działalności Bolesława, które pokazały jego odwagę:
 1. walka o zachowanie władzy nad zjednoczonym państwem (konkurencja przyrodnych braci, wpływy możnych i arystokracji);
 2. starania zmierzające do wzrostu siły gospodarczej księstwa, zabezpieczenie szlaków handlowych, normalizacja działalności handlowej i wytwórczej, bicie własnej monety, zwiększenie wpływów do skarbu państwa koniecznych dla rozbudowy siły militarnej i prowadzenia wojen;
 3. stworzenie silnej armii i prowadzenie rozlicznych kampanii wojennych służących zarówno obronie interesów kraju jak i jego ekspansji (Niemcy, Czechy, Ruś, Prusy itd.).

Zaproszenie dzieci do wykonania własnych wojów, którzy zasilą szeregi drużyny Chrobrego i wesprą polski wysiłek zbrojny.

Praca plastyczna

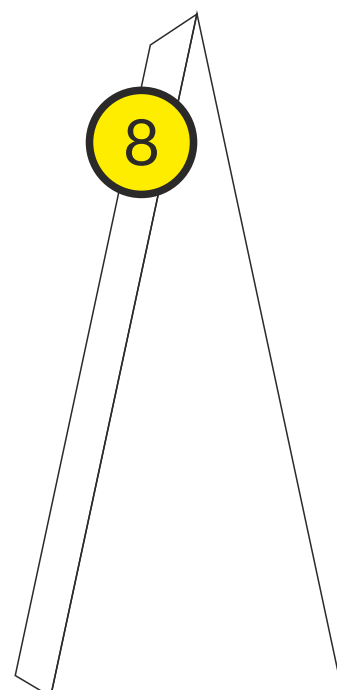
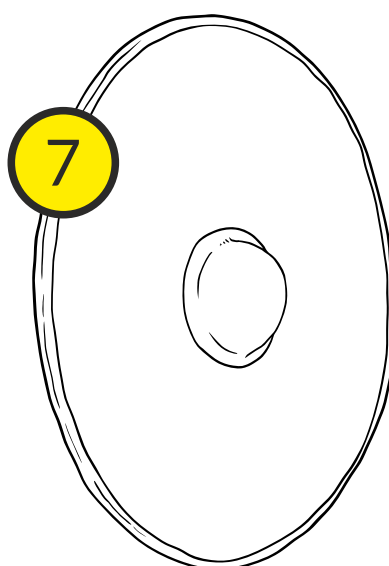
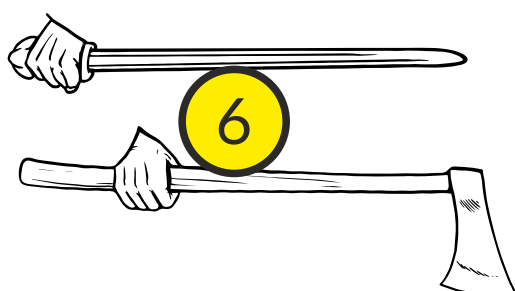
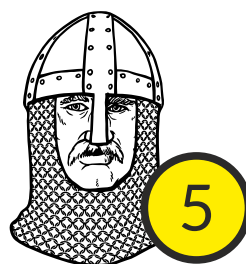
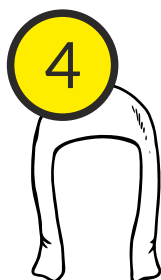
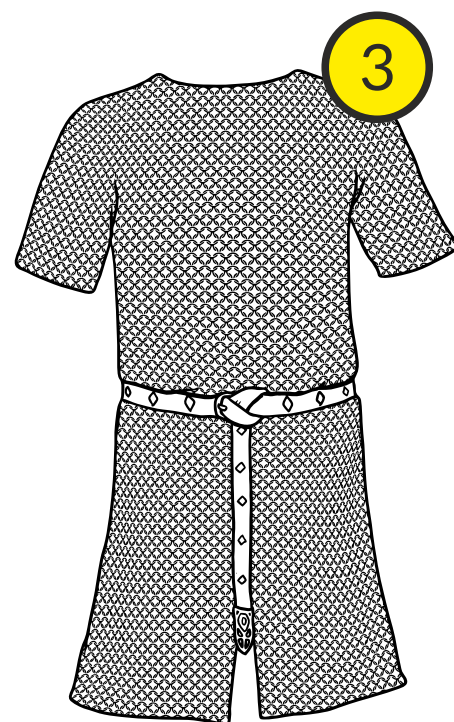
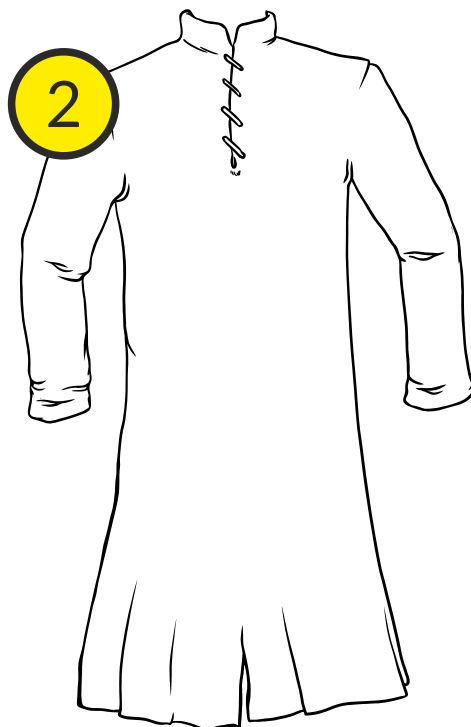
Rozdanie dzieciom kart postaci.

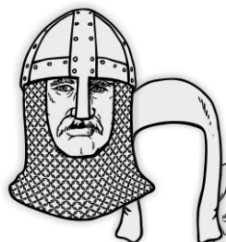
Omówienie porcesu wykonania postaci: kolorowanie poszczególnych elementów, wycinanie i sklejanie całości.

Elementy zestawu:

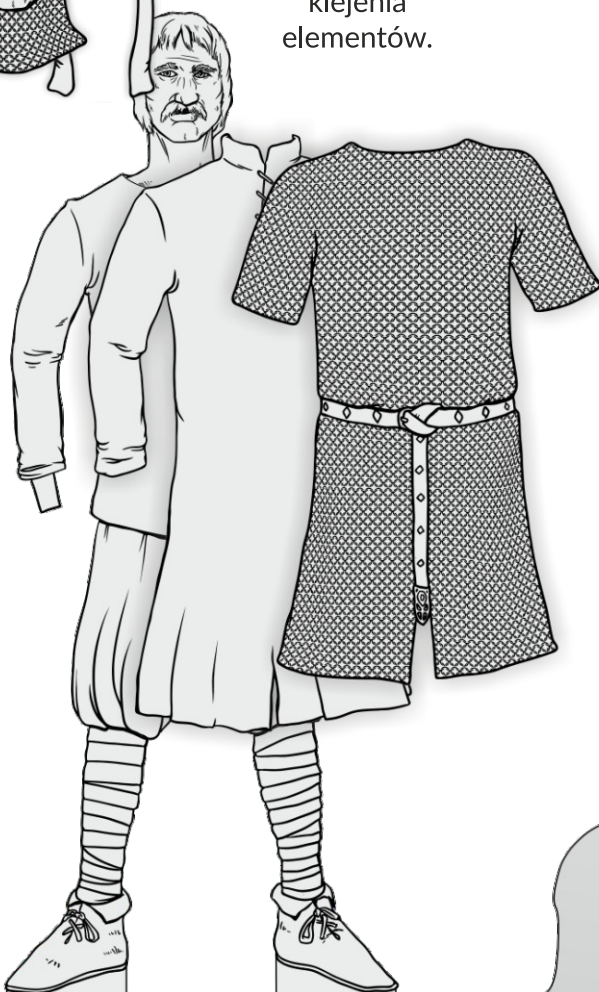
1. Postać woja - w odzieży spodniej z epoki: lniana koszula, szerokie wełniane spodnie (szarawary), na łydkach owijające, często ozdobne taśmy wełniane, na stopach skórzane buty. Woj nie posiada prawej dłoni; tu każde z dzieci wkleja topór lub miecz według uznania.
2. Kaftan pikowany/przeszywany - element wyposażenia ochronnego. **Pytanie do dzieci: czemu służył zakładany pod zbroję?** Rolą kaftana, jak i późniejszych przeszywanic i wypełnień pod hełmy było amortyzowanie energii uderzeń trafiających w elementy opancerzenia.
3. Zbroja kolcza / kolczuga. **Pytania do dzieci: skąd nazwa takiej zbroi? Z jakich elementów się składa? Z jakiego materiału była wykonana?** Zbroja kolcza, żelazna lub stalowa, wykonana była z tysięcy małych, zaplecionych kółeczek, z których część była nitowana, a część - sztancowana (czyli wybijana z blachy w formie zamkniętej, zbliżonej do współczesnych podkładek). Istotną zaletą zbroi kolczej jest jej elastyczność.
4. Czapa pikowana pod hełm, zapewniająca wygłuszenie uderzeń padających na tę część uzbrojenia ochronnego.
5. Hełm żebrowy z nosalem i kołnierzem kolczym. Zbudowany ze stosunkowo niewielkich elementów z blachy żelaznej / stalowej. **Pytanie do dzieci: dlaczego hełmy wczesne, jak i późniejsze, garnczkowe, wykonane były z takich elementów, podczas gdy późniejsze (typu łebka / basinet) miały dzwon z jednego, dużego kawałka blachy?** Rozwój technologiczny na przestrzeni średniowiecza pozwolił w jego schyłkowym okresie na produkcję blach zachowujących wymagane właściwości w dużych formatach, co umożliwiło powstanie takich hełmów jak i zbroi płytowych.
6. Topór lub miecz. **Pytania do dzieci: która z tych broni była popularniejsza w okresie rządów Chrobrego? Z czego to wynikało?** We wczesnym średniowieczu topór był bronią popularniejszą niż miecz; był zdecydowanie prostrzy w produkcji i tańszy. Jego wykonanie wymagało mniej stali, ponadto toporzysko jest elementem łatwym w wykonaniu i nie musi spełniać szczególnie wysokich norm wytrzymałościowych. Wykonanie kutego miecza z kolei wymagało wielkiego kunsztu, jego głownia musiała być cienka, prosta, dość długa, zachowywać dużą wytrzymałość i jednocześnie być na tyle sprężysta, by nie złamać się w boju. Budowa miecza: głownia, sztych, ostrza (broń obusieczna), zboczce, jelec, trzpień, rękojeść, głowica.
7. Tarcza. **Pytania do dzieci: czemu służyła tarcza? Z czego była wykonywana?** Tarcza służyła przede wszystkim do obrony przed ciosami przeciwnika, czasem była stosowana jako broń ofensywna - uderzenie stosunkowo ciężką tarczą w walce mogło wybić wroga z równowagi.
8. Trójkątne podstawki, które po przyklejeniu od tyłu do nóg woja, umożliwią samodzielne stanie postaci.

Poszczególne elementy postaci woja.

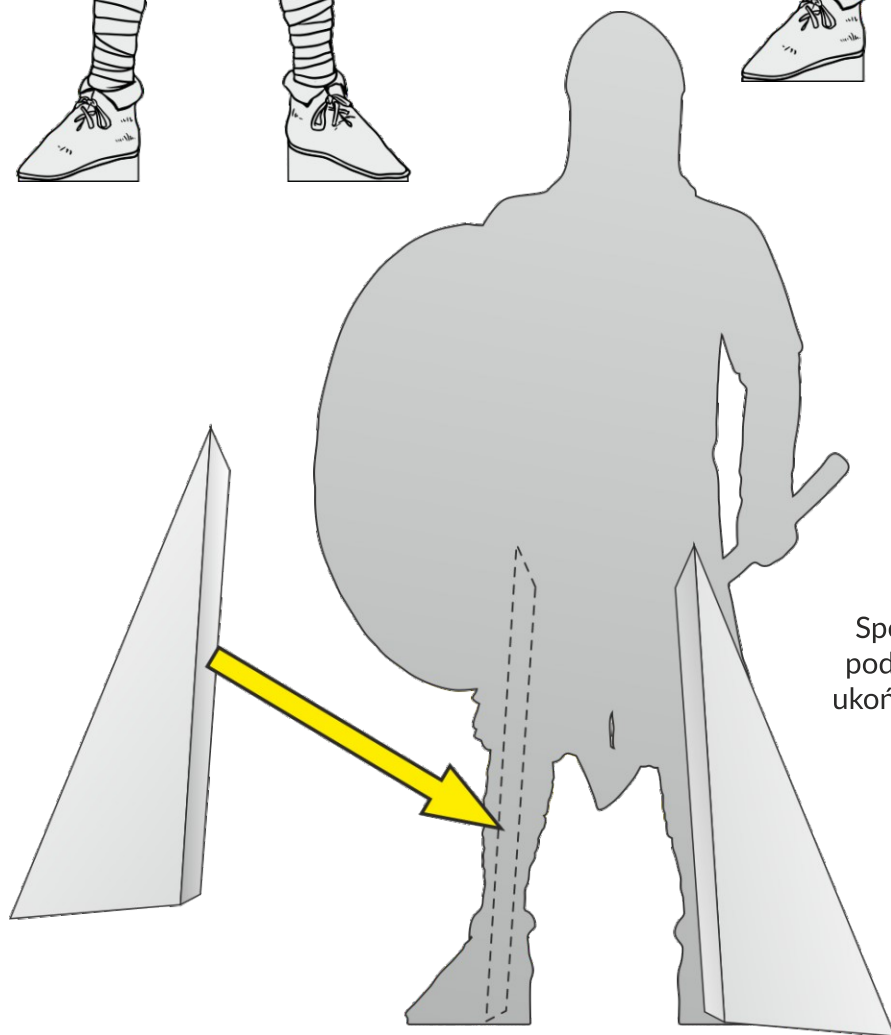
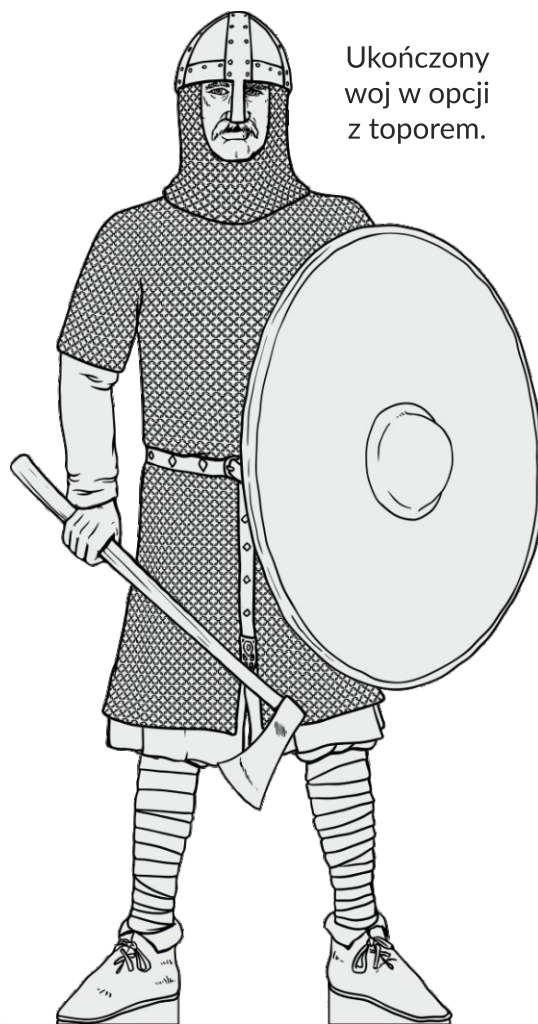

Kolejność
klejenia
elementów.

Ukończony
woj w opcji
z toporem.

Sposób klejenia
podstawek z tyłu
ukończonego woja.